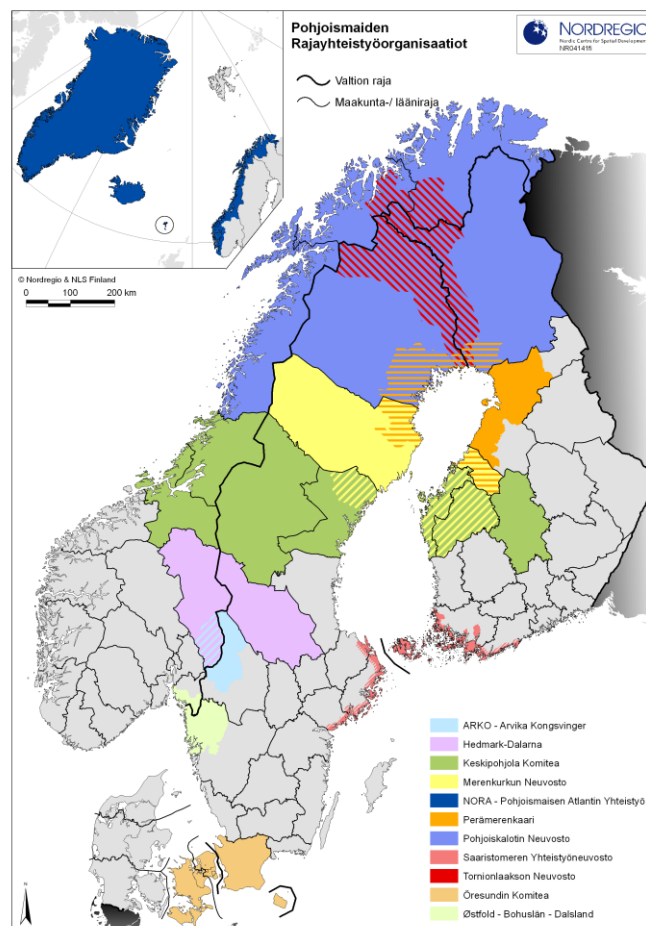

EUROOPAN INTEGROITUNEIN RAJAVYÖHYKE

- Tornionlaakson Neuvoston strateginen
toimintasuunnitelma 2017-2019

VISIO

Tornionlaakso on Euroopan integroitunein rajavyöhyke

Strategian kärjet:

1) Elinvoiman lisääminen

2) Rajat ylittävän yhteistyön lisääminen

3) Koulutuksen edistäminen

4) Kulttuurin vahvistaminen

5) Infrastruktuurin kehittäminen

MISSIO

Tornionlaakson Neuvosto on aikaansaannosten kautta jäsenkuntiensa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja

1. JOHDANTO

Strategian nostaa esille ne keskeisimmät asiat, joihin Tornionlaakson Neuvoston toiminta edunvalvonnassaan keskittyy lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Näin se ohjaa myös neuvoston kanslian toimintaa.

Tornionlaakson Neuvoston säännöissä on todettu ainoastaan toimintasuunnitelman tekeminen, ei varsinaista strategiaa. Tästä syystä on luontevaa kytkeä tämä strategia neuvoston toimintasuunnitelmaan.

Luvussa 2 kuvataan Tornionlaakson Neuvostoa niin sääntöjen, kontekstin/viitekehyksen, kuin (rajakomitea)toiminnan kautta.

Luvussa 3 määritellään neuvoston strategian visio sekä strategian kärjet, joiden parissa neuvosto työskentelee. Nämä johtavat Tornionlaakson Neuvoston missioon.

Luku 4 keskittyy vision, kärkien ja mission toimeenpanoon.

Luku 5 tuo esille Tornionlaakson Neuvoston kärkihankkeet 2018 –kyselystä saadut vastaukset. Näihin liittyvät, kunnilta saadut käytännön hankkeet on koottu erilliseen liitteeseen.

Strategian luvussa 6 tuodaan esille Tornion ja Haaparannan yhteistyöelin Provincia Bothniensis, joka toimii esimerkkinä rajat ylittävästä yhteistyöstä.

Tornionlaakson Neuvosto voi toimia mallina eurooppalaiselle rajat ylittävälle yhteistyölle. Sen tulee olla Euroopan integroitunein raja-alue. Tämä edellyttää yhteistyön vahvistamista erityisesti kuntien välillä, rajat ylittäen.

Strategian kärjet ovat strategian konkreettista osiota, niiden kautta lisätään integraatiota. Kärkien toteuttamisen kautta Tornionlaakson Neuvosto saa olemassaolon oikeutuksen. Neuvoston toiminnan tulee olla sellaista, että Tornionlaakson Neuvostolla on jäsenkuntiensa tuki. Käytännön toimenpiteet on koottu liitteeseen ja ne on saatu kunnilta. Hankkeiden tulee lähtökohtaisesti olla kunta- ja maarajat ylittäviä. Yksittäiset kuntien hankkeet ovat kunnallisen edunvalvonnan piirissä.

2. TORNIONLAAKSON NEUVOSTO TOIMIJANA

2.1. Säännöt

Tornionlaakson neuvosto toimii Tornion, Ylitorion, Pellon, Kolarin, Muonion, Enontekiön, Haaparannan, Övertorneån, Pajalan, Kiirunan, Storfjorfin, Kåfjordin ja Nordreisan yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaationa. Kuntayhtymä on rekisteriöity Ruotsiin ja sen virallisina kielinä ovat suomi ja ruotsi.

Säännöt määrittävät Tornionlaakson Neuvoston tehtäväkuvaa. Sääntöjen 2 §:ssä, neuvoston toimiala määrittyy seuraavalla tavalla:

"Tornionlaakson Neuvoston tehtävänä on edistää Tornionlaakson kuntien ja kansalaisten

keskinäistä ja kansainvälistä yhteistyötä huolehtimalla alueen edunvalvonnasta ja kehittämisestä, sekä kulttuuriperinnön säilyttämisestä."

Neuvoston toiminnan kannalta keskeinen on myös sääntöjen 8 §, jossa todetaan, että *"Tornionlaakson Neuvoston tehtävänä on 2 §:n mukaisesti huolehtia Tornionlaakson yhteisistä asioista.*

Keskeiset tavoitteet ovat jäsenkuntien ja asukkaiden edunvalvonta sekä Tornionlaakson profiilin parantaminen. Keskeisiä tehtäviä ovat lisäksi yhteistyön lisääminen elinkeinoelämän piirissä ja työmarkkinoilla, koulutuksen ja osaamisen kehittämisen aloilla sekä kulttuurin alalla."

Tornionlaakson Neuvoston Strateginen toimintasuunnitelma 2017-2019 kytketään neuvoston 2. ja 8. pykälään niin, että edunvalvonta ja kehittämistyö keskitetään elinkeinoelämään (ml. matkailu), infrastruktuuriin, koulutukseen ja kulttuuriin liittyvät kysymykset.

2.2. Konteksti/viitekehys

Pohjoismainen hyvinvointivaltio sekä yhteinen kulttuuri, historia ja kielelliset olot toimivat luontevina yhteistyön viitekehysinä.

Tornionlaaksossa kohtaavat neljä kulttuuria – suomalainen, ruotsalainen, norjalainen ja saamelainen. Vuosisataisella yhteistyön kulttuurilla on ylitetty paitsi kulttuuriset, myös kunnan ja valtakunnan rajat. Suomen, ruotsin ja norjan kielten lisäksi alueella puhutaan eri saamen kieliä, meänkieli puolestaan on yksi alueen omaleimaisuuden tunnusmerkeistä.

Tornionlaaksossa jäsenkuntien kautta Ruotsi, Norja ja Suomi kohtaavat. Rajat ylittävää yhteistyötä tehdään kuntien, asukkaiden, viranomaisten, elinkeinoelämän ja organisaatioiden toimesta. Täällä on olemassa rajat ylittävä identiteetti ja pitkät perinteet niin kansalaisten kuin instituutioiden välisestä yhteistyöstä valtakunnanrajojen yli.

Tornionlaakso kytkeytyy myös Arctic Development Regioniin (ADR). Alueeseen kuuluvat Tornionlaakson lisäksi Troms fylke sekä alueita Botnian Corridorista, joissa keskuksina toimivat Luulaja ja Oulu. Alueella asuu yli miljoona ihmistä ja on siten Arktisen tiheimmin asuttu alue myös kansainvälisesti tarkasteltuna.

Neuvoston strategia kytkeytyy tiiviisti meneillään oleviin rakenteellisiin hallinnollisiin uudistuksiin Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Suomessa kuntien tehtäväkenttä muuttuu olennaisesti, demokraattinen aluehallinto tulee vastaamaan mm. sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä. Ruotsissa vastaavantyyppinen maakuntahallinto on jo olemassa ja siellä on käyty keskustelua suurlääneistä. Norjassakin on käynnissä keskustelu kuntarakenteen yhtenäistämistä ja aluehallinnon uudistamisesta ja se tulee tarkoittamaan mm. Troms ja Finnmarkin läänien yhdistämistä.

2.3. Pohjoismainen Ministerineuvosto

Pohjoismainen Ministerineuvosto toimii neuvoston merkittävänä rahoittajana. Mission määrittelyssä keskeisessä asemassa on Pohjoismaiden Ministerineuvoston rajakomiteoille määrittelemät tavoitteet ja tehtävät:

1) Hyödynnetään mahdollisuuksia ja vähennetään rajaesteitä, jotka kytkeytyvät niihin kytkeytyviin alueisiin (maakunnat).

2) Tuetaan kehitystä, innovointia ja kasvua kestävästä kehityksen näkökulmasta

3) Työskennellään elinkeinoelämän kilpailukyvyä parantamiseksi raja-alueilla, identifioidaan ja murretaan rajaesteitä laajassa merkityksessä, kehitetään kestäviä ja ympäristöystävällisiä ympäristö- ja energiaratkaisuja sekä kehitetään infrastruktuuria/viestintää

4) Kootaan yhteen paikallisia ja alueellisia toimijoita, kootaan ideoita, verkostoja ja taloudellisia resursseja raja-alueiden yhteistyöhön

Pohjoismaiset rajakomiteat muodostavat institutionaalisen infrastruktuurin yhteistyölle alueellisella ja paikallisella tasolla. Paikallinen ja alueellinen ankkurointi on suuressa merkityksessä Pohjoismaiselle ministerineuvostolle.

Neuvosto on rajayhteistyöelimistä ainoa kunnallisella tasolla toimiva yhteistyöelin, joka kokoaa yhteen kolmen maan kunnat saman pöydän äärelle. Kunnissa tehdään ne päätökset, jotka kaikkein konkreettisimmin vaikuttavat alueen asukkaiden arkeen. Tornionlaakson Neuvoston kautta jäsenkuntien välisestä rajat ylittävästä yhteistyöstä tulee organisoidumpaa.

3. TORNIONLAAKSON NEUVOSTON STRATEGISEN TOIMINTASUUNNITELMAN 2017-2019 VISIO, KÄRJET JA MISSIO

3.1. Visio: "Tornionlaakso on integroitunein rajavyöhyke Euroopassa"

Tornionlaaksossa kuntalaisten tulee voida elää, opiskella, tehdä töitä ja yrittää turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä rajat ylittäen, niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi. Raja-alueen tulee olla Euroopan integroitunein.

Tavoitteena on tehdä Tornionlaakson Neuvostosta esimerkillinen rajayhteistyöelin, jonka alueella rajat ylittävä toiminta on arkista palvellen niin alueen kuntia, asukkaita kuin elinkeinoelämääkin. Lisääntyvä rajat ylittävä yhteistyö lisää alueen integraatiota.

3.2. Kärjet

Tornionlaakson Neuvoston strategian kärjet on kyselyistä saatujen vastausten perusteella, elinkeinoelämään, infrastruktuuriin, koulutukseen ja kulttuuriin liittyvät kysymykset. Ne kytkeytyvät vahvasti myös valtakunnalliseen tasoon.

Kärkihankkeiden tehtävänä on luoda alueelle työtä, toimeentuloa, hyvinvointia ja viihtyvyyttä turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä, rajat ylittäen. Erityisesti rajat ylittävä näkökulma ohjaa neuvoston toimintaa, samoin hankerahoitusta.

Koulutuksen osalta toisen asteen koulutus sekä ammattikorkeakoulu ovat keskeisessä asemassa, kuten myös alueen kansankorkeakoulut. Esimerkiksi yrittäjyyteen suuntautuvat

kansankorkeakoulujen kurssit ovat tärkeitä täydennyksiä ammattikorkeakouluille ja yliopistoille.

Alueen yliopistojen – Lapin, Luulajan, Tromssan ja Oulun – tieto ja osaaminen on myös kyettävä tehokkaasti hyödyntämään myös Tornionlaakson kehittämisessä. Nämä ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Strategian kärjet:

- 1) Elinvoiman lisääminen
- 2) Rajat ylittävän yhteistyön lisääminen
- 3) Koulutuksen edistäminen
- 4) Kulttuurin vahvistaminen
- 5) Infrastruktuurin kehittäminen

Strategian kärkien konkreettinen sisältö löytyy tämän strategian liitteestä.

3.3. Missio: ”Tornionlaakson Neuvosto on aikaansaannosten kautta jäsenkuntiansa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja.”

Neuvoston tehtävänä (toimiessaan yhteistyöelimenä organisoidummaksi rajat ylittäväksi yhteistyöksi) on saavuttaa jäsenkuntiansa arvostus toiminnalleen. Missioon pääsy edellyttää sitä, että visiota kohti edetään systemaattisesti. Toisaalta myös edunvalvontakärjissä on tapahduttava edistymistä, jotta neuvoston toiminta nähdään mielekkääksi.

4. VISION, KÄRKIEN JA MISSION TOTEUTTAMINEN

4.1. Visioon pääsy edellyttää yhteistyön tiivistämistä

Tornionlaakson Neuvosto toimii pohjoismaisen yhteistyön foorumina suomalaisten (6), ruotsalaisten (4) ja norjalaisten (3) jäsenkuntiansa esille nostamissa teemoissa. Neuvoston tehtävänä on koota yhteen paikallisia ja alueellisia toimijoita, ideoita, verkostoja ja taloudellisia resursseja raja-alueiden yhteistyöhön.

Jotta voidaan väittää, että Tornionlaakso on EU:n mittakaavassa integroitunein rajavyöhyke (visio), on yhteistyötä tiivistettävä nykyisestä. Kuntien välinen rajat ylittävä yhteistyö on erityisenä toimenpiteiden kohteena, lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Tornionlaakson Neuvoston tulee olla esimerkillinen toimija Euroopassa raja-alueyhteistyön toimijoiden keskuudessa. Pitkän aikavälin visio on, että jäsenkunnat voisivat toimia niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi.

Tavoitteisiin pääsy edellyttää tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Neuvosto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden rajakomiteoiden kanssa, erityisesti Pohjoiskalotin Neuvoston ja Bothninan Arcin kanssa. EU-tasolla yhteistyötä tehdään erityisesti AEBR:n puitteissa. EU:n rakennerahastokausi 2014-2020 toimii toiminnallisena ja rahoituksellisena viitekehystenä. Edunvalvontatyön piiriin kuuluu myös tulevaan rakennerahastokauden 2020-2026 sisältöihin vaikuttaminen (erit. raja-aluehankkeet).

Neuvoston yhteistyötahoja ovat mm. viranomaiset kunnissa ja maakunnissa, ministeriöissä sekä EU:ssa, kuntopoliitikot, kansanedustajat, virastot, muut rajayhteistyöelimet, MEPit, koulutusorganisaatiot, kauppakamarit, yrittäjäorganisaatiot, kuntainliitot, Pohjoismaiden Ministerineuvosto jne.

Laaja-alaisempina tavoitteena on yhteispohjoismaiset työmarkkinat niin ihmisille kuin yrityksille ilman turhaa byrokratiaa tai rajaesteitä. Tavaroiden, palveluiden, työvoiman ja koulutuksen on liikuttava mahdollisimman vapaasti. Tavoitteena on alueen dynaaminen, kilpailukykyinen ja kestävä kehityksen periaatteiden mukainen kehitys, joka ylittää kunnan ja valtakunnan rajat.

4.2. Työryhmät työstävät kärkihankkeita

Työryhmät ovat keskeisessä asemassa strategian konkreettisten toimenpiteiden, so. kärkihankkeiden työstämisessä. Hankkeilla pyritään vaikuttamaan maittain valtion budjetteihin. Ensisijainen vaikuttamiskanava on neuvoston jäsenkuntien vaalipiirien kansanedustajat (Lappi, Norrbotten, Troms fylke).

Neuvoston yhteydessä toimii elinkeinotyöryhmä. Sen työskentelyssä keskeisiä asioita ovat elinvoimaan sekä matkailuun ja infrastruktuuriin liittyvät hankkeet.

Kulttuurityöryhmä valmistelee kulttuuriin liittyvät kärkihankkeet. Työryhmä koostuu jäsenkuntien kulttuurin parissa työskentelevistä henkilöistä.

Koulutuksen järjestäjien edustajia kutsutaan elinkeino- ja kulttuurityöryhmän kokouksiin. Tätä kautta on mahdollista tuoda esille koulutukseen liittyviä, rajat ylittäviä, kuntalaisia, elinkeinoelämää ja kulttuuria hyödyntäviä hankkeita.

Työryhmät kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa yhteisiin, neuvoston järjestämiin ja kustantamiin kokouksiin. Kokouksiin kutsutaan virkamiehiä ja asiantuntijoita.

Ensimmäiset työryhmäkokoukset pidetään vuoden alussa helmikuussa. Työryhmien jäseniltä pyydetään kärkihankkeet ja kanslia kokoa ne kokoukseen mennessä. Tämän jälkeen ne käsitellään hallituksen ensimmäisessä kokouksessa, joka pidetään maaliskuussa. Hallituksen tehtävänä on tarvittaessa tuoda esille uusia hankkeita sekä priorisoida työryhmien hankkeet niiden lopulliseen muotoonsa kevään budjettiriihiä silmällä pitäen.

Toisessa kokouksessa elokuun loppuun/syyskuun alkuun mennessä aletaan kartoittamaan uusia kärkihankkeita ja/tai päivitetään edelliset. Kokouksissa ja kokousten välillä koordinoidaan hankkeita työryhmän jäsenten välillä. Kärkihankkeet toimitetaan uudelleen syksyn budjettiriihiin maittain. Työryhmien yhteisten kokousten mahdollisuus ja tarve kartoitetaan.

Työryhmien kokousten välillä tehdään yhteistyötä ja pidetään mahdollisia työryhmien kokouksia vyöhykkeittäin. Toiminnanjohtajan kuntakierrosten yhteydessä kärkihankkeita käydään läpi kuntien ja maakunnallisten päättäjien, yhteistyökumppaneiden jne kanssa. Työryhmien kokouksissa käsitellään myös mahdollisia hankeideoita.

Tornionlaakson Neuvoston tulee myös olla aktiivisesti mukana ideoimassa erityisesti sellaisia hankkeita, jotka hyödyttävät jäsenkuntia ja ulottuvat valtakunnanrajan yli (erit. Interreg –hankkeet).

4.3. Strategian kärkien toteuttaminen: aktiivinen edunvalvoja

Tornionlaakson Neuvostosta on aktiivinen verkostomainen toimija joka luo rajattomia kohtaamispaikkoja eri asiakysymysten (elinkeinoelämä, infrastruktuuri, koulutus, kulttuuri) äärellä hallinnon ja taloudellisten resurssien puitteissa.

Neuvosto toimii jäsenkuntien yhteisenä edunvalvonnan äänenä kunnallisella, alueellisella, valtakunnallisella sekä EU-tasolla niin virkamiesten, poliittisten päättäjien kuin eri alan toimijoidenkin suuntaan niissä asioissa, joista strategisessa toimintasuunnitelmassa päätetään.

Edunvalvontatyötä tehdään strategisten tapaamisten ja aktiivisen viestinnän kautta. Strategian toimeenpano edellyttää myös edunvalvontatyön resurssien budjetointia.

4.4. Toiminta näkyväksi

Tornionlaakson Neuvoston toiminta näkyy erityisesti alueen asukkaiden, yritysten ja päättäjien suuntaan mm. kotisivujen, nettisivujen ja tiedottamisen kautta.

Edunvalvontaa tehdään maakuntaan, eduskuntaan ja ministeriöihin erityisesti kuntien vuosittain listaamien kärkihankkeiden osalta. Ne kytketään vuosittain budjettiprosesseihin maittain.

Neuvoston toiminnan ja näkyvyyden osalta hallituksen ja vuosikokouksen jäsenten rooli on keskeinen. Alueen kansanedustajat kytketään tiiviisti mukaan alueen edunvalvontatyöhön.

5. RAJAT YLITTÄVÄ YHTEISTYÖ ERI TOIMIALOILLA

Kyselyssä pyydettiin kertomaan millaista rajat ylittävää yhteistyötä kunnat harjoittavat keskenään. Saatuja vastauksia tuli 8/13.

Kyselyn keskeinen kysymys koski sitä, millä toimialoilla kunta mieluiten tekisi rajat ylittävää yhteistyötä.

Toimialat olivat seuraavat: a. Elinkeinoelämä; b. työmarkkinat; c. Koulutus ja osaaminen; d. Infrastruktuurihankkeet (tiet, rautatiet, lentoliikenne, satamat, laajakaista, jokin muu); e. Energiasektori (kaasu, biodiesel, vesivoima, tuulivoima ym); f. Matkailuhankkeet; g. Kulttuurihankkeet; h. Sosiaali- ja terveydenhuolto; i. Muu viranomaisyhteistyö (poliisi, tullit, rajavartiolaitos, palo- ja pelastuslaitos, muita?); j. jokin muu, mikä?

Kuntien vastausten perusteella keskeisimmiksi toimialoiksi nähtiin seuraavat asiakokonaisuudet: elinkeinoelämäkysymykset (ml. matkailu), infrastruktuurihankkeet ja koulutus. Yhteiset työmarkkinat sekä alueen kulttuuri toimivat hyvänä viitekehystenä eri painopisteille.

Rajat ylittävän yhteistyön osalta voidaan todeta, että se on kaikkein konkreettisinta ja organisoiduinta TornioHaaparannan yhteistyön osalta.

6. ESIMERKKI RAJAT YLITTÄVÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ TORNION JA HAAPARANNAN VÄLILLÄ: PROVINCIA BOTHNIENSIS

Yhteistyösopimuksella sovitaan rajayhteistyön yleisistä toimintaperiaatteista, yhteistyöorganisaatiosta sekä hallinto- ja päätöksentekomenettelystä.

Tornion ja Haaparannan kaupunkien yhteistyön tarkoituksena on kaupunkien voimavarojen tehokas käyttö ja kaupunkien yhdessä tarjoaman palvelutuotannon sekä muun kunnallisen toiminnan monipuolistaminen. Tavoitteena on kehittää taloudellisesti ja toiminnallisesti vetovoimainen kansainvälinen kaksoiskaupunki TornioHaaparanda, joka toimii rajayhteistyön edelläkävijänä maailmalla.

Yhteisistä julkisista palveluista, investoinneista, kehittämishankkeista sekä muista mahdollisista asioista sovitaan tarvittaessa erillissopimuksilla. Tornion ja Haaparannan yhteistyötä koskevista erillissopimuksista ja sitoumuksista päätetään tapauskohtaisesti, noudattaen molempien kaupunkien voimassa olevia säädöksiä.

Yllä oleva esimerkki kuntien välisestä rajat ylittävästä yhteistyöstä voi toimia pohjana muiden jäsenkuntien osalta kun ne kartoittavat mahdollisia käytännön yhteistyön muotoja. Tässä työssä Tornionlaakson Neuvosto toimii luontevana tukijana. Mahdollisesta Interreg-tai muusta hakemuksesta päätetään neuvoston hallituksessa vuosikokouksen (2017) hyväksymisen jälkeen.

Lisätietoja:

- (Pääsopimus Tornion ja Haaparannan rajayhteistyöstä ja rajayhteistyöstä:

<http://212.50.147.150/d5web/kokous/20153265-6-1.PDF>

- Pääsopimus Tornion kaupungin ja Haaparannan kunnan välisestä yhteistoiminnasta:
fi: <http://212.50.147.150/d5web/kokous/20153265-6-3.PDF>

LIITE: TORNIONLAAKSON NEUVOSTON STRATEGISEN TOIMINTASUUNNITELMAN 2017-2019 KÄRKIHANKKEET

Kuntayhtymän jäsenkunnilta pyydetty hanke-esitykset kytketään valtion talousarvioon. Jotta edunvalvontaa pystytään kohdentamaan, on syytä koota yhteen hankkeet ministeriökohtaisesti ja hallinnonaloittain.

Kärkihankkeet ovat samalla Tornionlaakson Neuvoston strategian konkreettinen osio. Kärkihankkeet –listaus on jäsenkuntien vastaus siihen, mihin neuvoston tulee toiminnassaan keskittyä.

Jäsenkunnilta toivottiin hankkeita, jotka edistävät työllisyyttä sekä yritysten ja kuntien toimintaedellytyksiä kehittäviä hanke-esityksiä. Kuntien kannalta keskeisten infrastruktuurihankkeiden ym osalta tullaan olemaan yhteydessä myös maakunnallisiin viranomaisiin ja muihin toimijoihin.

Valtionrahoitustarpeiden ja määrärahaesitysten lisäksi oli mahdollista tuoda esille myös muita Tornionlaakson Neuvoston edunvalvontatyöhön liittyviä asioita (lainsäädäntö, politiikkalinjaukset ym.).

Hankkeiden toteutumista seurataan. Kärkihankkeiden työstäminen tulee olemaan neuvoston pysyvä toimintatapa.

1) ELINVOIMAAN LIITTYVÄT HANKKEET

A. Tornionjokivarren matkailullisten edellytysten kehittäminen

- Fi: Matkailuyhtiöiden ja –alueiden välinen yhteistyö. Tornion näkökulmasta ei tarvetta uudelle yhtiölle vaan yhteistyölle (vrt. Visit Arctic Europe, Heart of Lapland, Meri-Lapin matkailu Oy) (T)
- Fi: Tornionjoen vetovoimaisuus ja matkailumahdollisuudet (Y)
- Utbildning Nord antaa koulutusta tarvittaville aloille (esim. matkailu) (Ö)
- No: revontuli- ja talvimatkailu Skibotnissa ja Skibotnlaaksossa (S)

B. Kalastusmatkailu

- Fi: yhteisen strategian laatiminen? (T)
- Fi: Tornion-Muonionjoen kalastusmatkailun kehittäminen (K)

C. Kulttuurimatkailu

- Fi: Outokairan hyödyntäminen maaseutuhankkeissa (esim. Maupertuis) (T)
- No: matkaoppaiden tarve (S)

D. Revontulentie

- Fi: matkailutie konseptin uudelleen asemointi (TLN hallinnoi matkailutietä -> miten tietä kehitetään matkailutienä kokonaisvaltaisesti, yrittäjien aktivointi) (T, K)
- kts. logistiikka

E. Rajaesteet

- Fi: Pohjoiskalotin rajaneuvonnan rahoituksen ja resurssien turvaaminen 2016+, toimipisteet Torniossa ja Skibottenissa. (T, P)
- Fi: Rajat ylittävien työssäkäynti ja koulutusmahdollisuuksien edistäminen yhteistyöverkoston kautta (mm. TLN, Perämerenkaari, Pohjoiskalotin neuvosto) (T)
- Sve: Julkiset hankinnat mahdollistetaan ruotsalaisille yrityksille muissa pohjoismaissa EU-lainsäädännön mukaisesti (Ö)

F. Rajalla – På Gränsen –hanke

- Fi: ns. EU-toimintapuistolle ei ole vielä pystytty varmistamaan ulkopuolista rahoitusta johtuen mm. nykyisestä Interreg-ohjelmasta ja sen säädöksistä. Toimintapuistolle tulee kartoittaa ulkopuolisia rahoituslähteitä (esim. EU suorarahaus) (T)

G. TornioHaaparanta –yhteistyön kehittäminen matkailukohteena

- Sv: matkailun, kulttuurin, vapaa-aika, tapahtumat, kauppa (H)
- Fi: rajaesteiden purkaminen matkakeskuksen osalta (T)

H. Sv: Asuntoinvestoinnit (H)

- Asuntotuotannon yhteistyö Tornionlaakson suomalaisten ja ruotsalaisten yritysten välillä, yhteisyritysten perustaminen ja suuntautuminen suuremmille markkinoille (Tukholma ja Helsinki) (Ö)

I. Energiainvestoinnit

- Sv: energiainvestoinnit (H)
- No: sähkösaannin varmistaminen (S)
- Fi: Röyttä LNG-Termiäli / Arktinen LNG-puisto
- Fi: Ylitornio-Övertorneå biokaasuesiselvityksen jatkotoimenpiteet (ml. kaasuntakkausverkosto) (Y)

J. Reisan luonnonpuisto (K, N)

- No: Interreg –hanke "Halti transboundary landscape area"

K. Satamat

- Fi: Röyttä satamaolosuhteiden kehittäminen (T)
- No: Skibotn sataman kehittäminen osana Jäämerenratahanketta (S)

2) RAJAT YLITTÄVÄN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

- Tehdään (uudelleen)kartoitus/esiselvitys kuntien välisen, rajat ylittävän yhteistyön käytännön hankkeista, mahdollisuuksista ja käytännöistä. Hyödynnetään Provincia Bothniensuksen osaamista ja kartoitetaan parhaita käytäntöjä vastaavasta yhteistyöstä Euroopassa

3) KOULUTUKSEEN LIITTYVÄT HANKKEET

A. Ammatillisen koulutuksen tutkintojen vastaavuus

- No: ammattitutkinnot (erit. sähkö-, LVI- ja rakennusalalla) tulisi olla päteviä muissa

pohjoismaissa (S)

- Fi: Lapin ammattikorkeakoulu Oy:n Tornion kampusalueen toimintojen turvaaminen ja kehittäminen (T)
- UtbN: Apu ammattitutkintojen vastaavuuden osalta kussakin maassa

B. Yhteistyö Lapin ammattikorkeakoulun kanssa

- Koulutukselliset yhteistoteutukset yli rajojen (ml. yhteensopivat korttikoulutukset, Travel and tourism-tyyppiset avaukset, mitkä tuottavat hyväksiluettavat opintopisteet kaikkien partnerikorkeakoulujen opintokokonaisuuksiin, kielikoulutukset jne.)
- Koulutuksella kuntien väliseen yhteistyöhön (ml. harjoittelijavaihdot, opinnäytetöiden aiheet suhteessa yhteisiin strategisiin avauksiin, työpajakonseptit rajat ylittävien hankkeiden ja strategiatyön avustamiseen kohdekunnissa jne.)
- Nuorten yrittäjien kohtauttaminen (ml. barents reunion –tapahtuman tai kesäyrittäjyyskonseptin tyyppiset, Tornionlaakson neuvoston hallinnoimat konseptit, missä konseptikäsi kirjja on vapaa ja avoin kaikille jäsenkunnille ja vapaat soveltamiselle)

4) KULTTUURIIN LIITTYVÄT HANKKEET

Kulttuurityöryhmän esittämiä toimenpiteitä:

- kulttuuristipendin reilu korottaminen nykyisestäään (nykytaso 2.000 euroa)
- Tornionlaakson vuosikirjojen työstäminen
- jäsenkuntien kulttuuripanostusten tekeminen tunnetuksi
- monikielisyyden esille tuominen
- Lestadiolaisuuden merkityksen esille tuominen
- Laestadiusreitit tunnetuksi tekeminen
- Struven mittauspisteiden nykyistä parempi hyödyntäminen kulttuurimatkailussa
- Sotamuistot Perämerenkaarelta Pohjois-Tromssaan
- Luonto- ja kulttuuriturismi
- Eri yhteistyömuodot kuten 100 sata vuotta –juhla
- Kiirunan läänintaidemuseo 2018, yhteistyö paitsi ruotsalaisten jäsenkuntien, myös mm. Aineen Taidemuseon (Tornio), Rovaniemi taidemuseo, Kemi taidemuseo ja Tromssan taidemuseo
- nuorisolautakuntien perustamisen kartoitus

5) INFRASTRUKTUURIHANKKEET:

A. Raideliikenne

- Fi: Läntinen jäämerenrata (T, Y, P, E)
- Fi: Tornio-Laurila rataosuuden sähköistäminen (24 km, 12 milj euroa) (T, K)
- Fi: Tornio-Kolarin radan sähköistäminen (T, K, Y, P)
- Fi: Kolarin radan raiteiden tuplaaminen (kaivoshankkeet) (P)
- Sv: henkilöliikenne Boden-Haaparanta (H)
- Sv: kaksoisraide malmiradalle Kiiruna-Narvik (K)
- FiSv: HaaparantaTornion logistiikkakeskus (mv)

- No: jäämerenrata Kolari-Skibotn (S)

B. Lentoliikenne

- Fi: Kemi-Tornion lentoaseman liikennöinnin turvaaminen ja kehittäminen (T, P)
- Fi: Pajalan lentoaseman säännöllinen reittiliikenne (P)
- Sv: Lentoreittien kehittäminen (Tromsö/Kiruna/Hetta/Kittilä) (K)
-

C. Maantiet

- Fi: Vt. 21 kehittäminen / perusparannus (T)
- Sve (H): kunnan tieverkon parantaminen ja julkisen liikenteen parantaminen (H)
- Fi: E 8 / VT 21 investoinnit, kunnossapitäminen ja kilpailukyky (Y)
- Fi: VT21 perusparannus koko matkalta ja matkailukäytön lisääminen E!
sähköautolatausverkosto (P)
- Fi: Poikittaisyhteydet alueen sisällä eri kasvukeskusten välillä (P)
- Fi: Revontulentien kehittäminen, tien kehittäminen kokonaisvaltaisesti, (T, K)
- Sv: tie E45 Kiiruna-Enontekiö, tiestandardi, kehittäminen (K)
- Sv: Tornionlaakson pääteiden varrella mahdollisuus "sähkötankkaukseen" (Ö)
- No: E8 Skibotndalen saatava kansalliseen kuljetussuunnitelmaan (Nasjonal Transportplan) (S)
- No: Revontulentie (yritys saada valtion tielaitoksen luokitteluun "Kansalliset turistitiet" (Nasjonale Turistveger) (S)
- Fi: Kyläjoen kansainvälinen maalogistiikkakeskus (T)

D. Tietoliikenne

- Fi: Tietoliikenneyhteydet (T)
- Sve: Laajakaistarakentaminen (H)
- Sve: Laajakaistarakentaminen Suomen, Ruotsin ja Norjan yhteistyönä (K)
- Sve: Sähkö- ja tietoverkon yhteenliittäminen Ylitornio-Övertorneålla (Ö)
- No: Laajakaistarakentaminen Norja-Ruotsi-Suomi (S)

E. Moottorikelkkareitit

- Sv: Ajaminen toisessa maassa, reittien kehittäminen (K)
- Fi: moottorikelkkareittien kehittäminen (E)